

AZ OVI-SPORT PROGRAM PILOT VIZSGÁLATA NÉHÁNY DEBRECENI ÓVODÁBAN

Szerzők:

Szabó Éva¹
(Magyarország)

Rábai Dávid (PhD)²

Debreceni Egyetem (Magyarország)

Lektorok:

Laoues-Czimbalmos Nóra (PhD)
Debreceni Egyetem (Magyarország)

Fintor Gábor (PhD)

Debreceni Egyetem (Magyarország)

Szabó Éva és Rábai Dávid (2024): Az Ovi-Sport Program pilot vizsgálata néhány debreceni óvodában. *Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat*, 10. (4), 95-110.

DOI: <https://doi.org/10.18458/KB.2024.4.95>

Absztrakt

Jelen tanulmány célja, hogy egyrészt bemutassa az Ovi-Sport Program kialakulását, lényegét és legfontosabb elemeit, másrészt egy empirikus alapú, pilot jellegű kérdőíves vizsgálat segítségével felmérje néhány debreceni óvoda óvodapedagógusának (n=52) véleményét a Programról. Cél, hogy a megkérdezett óvodapedagógusok válaszainak segítségével rámutassunk azokra a pontokra, amelyekben megmutatkozik a Program erősségeire és hiányosságaira. A kutatás kérdései arra irányultak, hogy megismerjük, hogy a megkérdezettek milyen céllal használják a gyakorlatban az Ovi-Sport pályát, módszertanilag felkészültek-e az Ovi-Sport Program széleskörű megvalósításához, valamint miket látnak a legfőbb erősségeknek és gyengeségeknek a Program működését illetően. Az eredményeket alapján elmondható, hogy az óvodapedagógusok összességében pozitívnak ítélik meg az Ovi-Sport Program meglétét. A megkérdezettek a pozitív visszaigazolások mellett azokra a pontokra is rámutattak, amelyeket további átgondolásra, fejlesztésre javasolnak például, hogy a Programban rendelkezésre álló módszertani segédletek nem elégségesek, azok mindenképpen bővítésre, átdolgozásra szorulnak. Mindemellett a megkérdezett pedagógusok igényelnék a további szakmai továbbképzéseket és külső szakemberek bevonását, segítségét.

Kulcsszavak: Ovi-Sport Program, óvodapedagógusok, kérdőíves lekérdezés, pilot

Diszciplína: neveléstudomány

Abstract

A PILOT STUDY OF OVI-SPORT PROGRAM IN SOME KINDERGARTENS IN DEBRECEN

The aim of this study is twofold: first, to present the development, essence, and key elements of the Ovi-Sport Program, and second, to assess, through an empirical pilot questionnaire survey, the opinions of preschool teachers (n=52) from several preschools in Debrecen regarding the Program. The goal is to identify, based on the responses of the surveyed preschool teachers, the strengths and weaknesses of the

¹ Szabó Éva (Magyarország). E-mail cím: vhychusch@gmail.com

² Rábai Dávid (PhD), Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar. E-mail cím: rabai.david@ped.unideb.hu. ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9180-8325>

Program. The research questions aimed to explore the following: the practical purposes for which the respondents use the Ovi-Sport track, whether they are methodologically prepared for the widespread implementation of the Ovi-Sport Program, and what they perceive as the main strengths and weaknesses of the Program's operation. Based on the results, it can be stated that preschool teachers generally have a positive evaluation of the existence of the Ovi-Sport Program. In addition to positive feedback, the respondents pointed out areas that they suggest require further consideration and development, such as the insufficiency of the methodological materials available in the Program, which need to be expanded and revised. Furthermore, the surveyed teachers expressed the need for additional professional training and the involvement of external experts to provide assistance.

Keywords: Ovi-Sport Program, kindergarten teachers, questionnaire survey, pilot

Disciplines: pedagogy, kindergarten pedagogy

„Nagy lépés kis cipőben”: az idézet az Ovi-Sport Program mottójaként jelenik meg, mely néhány szóban előrevetíti a Program jelentőségét, lehetőségeit, gyermekiségét, játékosságát, természetességét és örömteli élményforrását. Maga a Program 2011. évi indulása óta több mint 500 óvodában van jelen, a kezdeményezés alapjául szolgáló Ovi-Sport Pálya 2018-ban Magyar Termék Nagydíjat kapott (Net1). Az Ovi-Sport Alapítvány által leírt számok mutatják (Net1), hogy az óvodai intézmények részéről van igény a Programra, gyermekek ezrei mozoghatnak szabad levegőn, biztonságos környezetben, képzett óvodapedagógusok felügyelete mellett. Az intézmények és a családok közti kapcsolat egy új dimenzióját nyitja meg a Program az egészséges életmódra nevelés szellemében mind a gyermekek részére szervezett mozgás alkalmak, mind a közös családi események által. Az indulás óta eltelt több mint tíz év alatt számos tapasztalattal, megvalósított módszertani gyakorlattal lettek gazdagabbak a résztvevő óvodák, melyeket a mindennapokba építenek be pedagógiai programjaikkal összhangban.

Mozgás helye az óvodában az Alapprogram és a kutatások tükrében

A gyermekek az óvodában találkoznak először a mozgás szervezett formájával, különböző környe-

zetből érkeznek eltérő mozgásműveltségi szinttel. Mozgásműveltségnek lehet nevezni azokat a mozgásismereteket, amelyeket a gyermekek jártasság és készség szinten elsajátítottak (Sáringerné, 2015; Wolf, 2022). Hamar (2016) szerint a mozgás hatással van az egészséges életmód kialakulására, az önismeret fejlődésére, valamint a szociális kapcsolatok, az empátia, az értékítélet és a döntésképesség alakulására. Nonis (2005) elgondolásában a gyermekek sportolásban való részvétele fejleszti az egész életen át tartó különféle készségeket a fizikai (az egészséges életmódhoz való pozitív hozzáállás), kognitív, érzelmi és szociális területeken. Orbán-Sebestyén és tsai (2018) mindehhez hozzáteszik még, hogy mivel a mai gyermekek gyakran idegenkednek a rendszeres sportolástól, ezért is lenne szükséges megismertetni őket a saját testük működésével, valamint a koordinációs és kondicionális képességeik fejlesztésével. A koordinációs és kondicionális területek fejlesztése mellett óvodáskorban a fizikai aktivitás által nagyban fejlődik a gyermekek motoros készség szintje is (Temple et al., 2014).

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint az óvodai nevelés fő feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése (Net2), ezért az óvodai intézményeknek nagy hangsúlyt kell fektetniük a gyermekek mozgásigényének

fejlesztésére. A szabadmozgást kiegészíthetik a szervezett keretek közötti néhány perces mindennapos mozgás és tevékenységek alkalmi, megfelelő időjárási körülmények esetén szabad levegőn preferálva azokat. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram óvodai nevelésre vonatkozó feladatai között kerül kifejtésre az egészséges életmódra nevelés támogatása, mely többek között a gyermekek mozgásigényének kielégítésével és a testi fejlődés feltételeinek támogatásával valósulhat meg (Net2). Az óvodapedagógusok módszertani szabadsága lehetővé teszi, hogy a pedagógiai programmal összhangban a gyermekismeretre alapozva, az óvodai intézmény lehetőségeit és a gyermekek érdeklődését figyelembe véve ezt a nevelési feladatot változtatatosan megvalósítsa.

A mozgás a mindennapi óvodai élet szerves részévé vált, minden tevékenységben megjelenik játékos formában (Gaál, 2019). A mozgás tevékenységek szervezéséhez az óvodapedagógus felkészültségén túl szükséges a biztonságos tér kijelölése, ami történhet tornateremben vagy tornaszobában, ezek hiányában csoportszobákban átrendezéssel, illetve az időjárási viszonyok figyelembevételével a szabadban is. A mozgás tevékenységek gyakori szabad levegőn történő megvalósítása az immunrendszer fejlődését és a változó körülményekhez való alkalmazkodást segíti elő. Az óvodáskor egy intenzív fejlődési szakasz, az addig megtanult természetes mozgásformák (mint pl. a járás, mászás, ugrás, futás, szökkenés, dobás, gurulás) tökéletesedése, illetve azok kombinációinak megjelenése lesz jellemző az óvodás korosztályok számára (Gaál, 2019). Farmosi (1990) a mozgásfejlődés három irányát írja le: egyrészt javul a teljesítmény, másodrészt a mozgás végrehajtásának minősége, harmadrészt ugrásszerűen fejlődik a koordinációs képesség. A gyermeki szervezetnek folyamatos mozgással megnövekedett oxigén felhasználása van, ami támogatja az agy vérkeringését, ezzel elősegítve az idegrendszer fejlődését (Apor, 1998). Az óvodás gyermek életében a sport elsősorban ismerkedést jelent,

hiszen ezen a szinten találkozik először a sportot körülvevő környezettel, eszközökkel és szabályokkal. A gyermekek gondolkodására ebben a korban leginkább az egocentrikus látásmód jellemző, mely szerint csak ők vannak a középpontban, így a saját szemszögükből látják a világot. Ez a gondolkodás gyakran a játékszabályok alkalmazásánál figyelhető meg, legtöbbször ugyanis saját nézőpontjukból ítélik meg egy-egy esetet igazságosnak vagy igazságtalannak (Gyömbér, Kovács és Ruzits, 2016). Az együtt mozgás örömeinek átélésével, a társakhoz való alkalmazkodással vagy a társak biztatásával azonban már nem csak az egyén, hanem a csapat érdekei is fontossá válnak. Ezen tapasztalások által fejlődik a gyermekek személyisége, egyúttal így válnak egy közösség tagjává megtanulva alkalmazkodni másokhoz. A különösen érzékeny óvodás korosztálynál a szakirodalom nem ajánlja az egyoldalú terhelést, de megjegyzi, hogy a gyermekek edzésen való terhelhetősége sokkal magasabb, mint a felnőtteké. Edzésnek nevezzük azokat a rendszeres, célzott fizikai terheléseket, melyek hatására a szervezet megerősödik, fejlődik (Vannai, 2019). Az óvodapedagógus leginkább úgy tudja támogatni a sokoldalú mozgásfejlesztést, ha tudatosan felépített, a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelő mozgástervezetet alakít ki. A legtöbb sportszakosztály kisiskolás kortól várja a gyermekek jelentkezését, de néhány már az iskolába készül 6 éves gyermekeknek is lehetőséget ad. Ebből tükröződik, hogy az óvodás korosztály a felfedezés, az ismerkedés időszaka, melynek a család és az óvoda a legfontosabb közege. Az óvodában a minél több tapasztalat általi élményszerzés, a pozitív érzések átélése segíti a gyermekeket abban, hogy később motivációjukat megtartva aktív életet éljenek. Vannai (2019) eredményei rámutatnak arra, hogy amennyi mozgást a gyermekek önállóan végeznek az sem az elvárt mozgásfejlődés eléréséhez, sem az egészségmegőrzéshez nem elegendő. Müller és tsai (2019) konkrét adatai erre csak ráerősítenek, hiszen a kutatásában résztvevő gyermekek 21%-a nem

végez semmilyen testmozgást, 35 %-uk hetente egyszer és csupán 19%-uk mozog hetente háromnál több alkalommal. A szakirodalomban megfigalmazottak arra mutatnak rá, hogy szükséges lenne az óvodáskorúak szisztematikus motiválása a mozgás irányába, amelyben nagy segítség lehet az Ovi-Sport Program.

Az óvodai mozgás témakörében maradva izgalmas kérdésként jelentkezik, hogy vajon milyen tényezők befolyásolják egy-egy gyermek mozgásfejlődését, melyek azok a faktorok, amelyekre különös hangsúlyt kellene fektetni. A következőkben erre keressük a válaszokat.

Az óvodáskorú gyermek mozgásfejlődését befolyásoló tényezők

A mozgás teljes személyiséget formáló tevékenysége az óvodás gyermeknek, hiszen annak segítségével fedezi fel a környezetét, általa szerez tapasztalatokat a világról. Az óvoda környezetét annyira kell ingergazdaggá alakítani, hogy az a gyermekek fejlődését szolgálja (Vakil, Freeman és Swim, 2003; Manera, 2022), emellett az óvodai környezeti tényezők jelentősen befolyásolhatják a gyermekek fizikai aktivitását és fizikai fittségét (Huang, Luo és Chen, 2022). Carl Rogers pszichológus szerint a személyiség leginkább ott képes fejlődni, ahol bizalmas, szeretetteljes légkör van (Budainé, 2016). Pálfi (2002) szerint mivel az óvodáskorú gyermek napjának jelentős részét intézményben tölti, ezért az óvoda helyiségeinek alkalmasnak kell lennie egy játékközpontú, gyermekcentrikus környezet kialakításához. A játéktámogató tevékenység által egy folyamatosan megújuló, izgalmas tér hozható létre, újabb és újabb alapot adva az alakuló játékkonceptiókhoz és a mozgáshoz. A folyamatos változások által a gyermekek több érzékszervüket is használják, az egymáshoz való alkalmazkodással és a tudatos pedagógiai tervezéssel pedig a nevelő hatás is elérhető. Az óvodapedagógus tudatos, gyermekközpontú szemlélete szükséges a megfelelő légkör megteremtéséhez, ezáltal a gyermekek szükség-

leteihez igazodva, a változásokra reagálva kellene megtartani az egyensúlyt. Ez azért is lenne életően fontos, mert a gyermekek mozgásszegény életmódja és annak későbbi lehetséges egészségügyi kockázatai nemcsak Magyarországon, hanem Európában is kihívások elé állítják a kutatókat. Ide vonatkozóan érdekes összefüggéseket tár fel egy kutatás, mely az egészséges életmód népszerűsítésére kifejlesztett ToyBox program hatékonyságát vizsgálta. A vizsgálat hat ország (Belgium, Németország, Görögország, Lengyelország, Bulgária és Spanyolország) részvételével 24 héten keresztül 309 óvodában és 7056 gyermek bevonásával ment végbe (Latomme és tsai, 2017). A résztvevők lépésszámlálót viseltek, a cél a lépésszámnövekedés elősegítése volt, az eredmények alapján pedig azokon a helyeken következett be lépésszámnövekedés – a résztvevő országok különböző kulturális értékeitől függetlenül –, ahol a program fejlesztésében a szereplők is részt vettek, illetve ahol az óvodapedagógusok azonosulni tudtak a céllal és tudatosan követték a ToyBox programot. Ki kell még emelni továbbá, hogy a ToyBox Program több szinten támogatta az olyan pozitív változások elindulását, mint a táplálkozás és vízfogyasztás, az aktív életmód, illetve az óvodapedagógusok és a szülők szerves bevonódását is (Latomme és tsai, 2017).

Az előbb ismertetett kutatásból látható, hogy az együttes fellépésnek, a közös szülő-pedagógus összefogásnak lehet a leglátványosabb eredménye a mozgásra való aktivizálódás tekintetében, hiszen elsősorban ott jelentkeztek pozitív változások, ahol az óvodapedagógusok és a szülők azonosulni tudtak a programmal. Az óvodapedagógus gyermekekkel való kapcsolatának minősége a bizalmon alapul, annak kiépülése lehet a kulcs bármilyen jellegű együttműködéshez (Budainé, 2016). Az óvoda keretein belül az óvodapedagógussal együtt végzett közös mozgások magabiztossággal töltik el a gyermekeket és örömmel teszik próbára magukat számukra eddig ismeretlen mozgáshelyzetekben is. Az óvodapedagógus biztat, nevel, támogat,

ugyanakkor keretet és tudatosan szervezett formát ad a tevékenységnek. Ehhez szükséges, hogy ismerje a gyermekek képességeit, folyamatosan kísérje figyelemmel fejlődésüket, segítse elő azok kibontakozását (Budainé, 2016). Fontos, hogy az óvodapedagógus legyen elkötelezett az egészséges életmód és mozgás iránt, megjelenésében és tetteiben is tükröződni kell az értékrendnek. Ehhez kapcsolódóan Ozturk (2016) óvodapedagógusok szabadidőeltöltésről megkérdező kutatásában többek között azt az eredményt kapta, hogy a kedvelt szabadidős tevékenységük a sportolás, amelyet a mindennapi pedagógusi munkájukba is át tudnak ültetni.

Az óvodapedagógusok mellett az elsődleges szinten, a családban szintén rendkívül fontos lenne, hogy a gyermekek pozitív példákkal találkozzanak. Erre a szakirodalom is tesz utalást, melyben olvashatjuk, hogy az anya-gyermek bizalmi kapcsolata meghatározó motivációs tényezőként van jelen a sportokhoz való hozzáálláshoz (Gyömbér és tsai, 2016), emellett a szülők befolyása a gyermek sportágválasztására is döntő hatással van (Mikulán, 2009; Rábai, 2024). A szakirodalom elismeri a családi nevelés hatásának jelentőségét és felelősségét, erre támaszkodva lehet az óvoda és a család kapcsolatát új alapokra helyezve, egy kölcsönösen támogató formává alakítani az együttműködést. Ennek különböző formái valósulhatnak meg a gyakorlatban, mint pl. a közös családi alkalmak, beszélgetések és/vagy kirándulások. Az óvodai intézmények által szervezett rendezvények a szülők és gyermekek számára is élményforrássá válhatnak, az óvoda a gyermekeken keresztül hatással lehet a szülői hozzáállásra, formálhatja a szemléletet. Ez mind a gyermek, mind a szülők érdekét szolgálhatja egy egészségtudatosabb, aktív életet támogató perspektíva kialakításában. Uvacsek (2009) kutatásában a felnőttek sportolási szokásait vizsgálva azt kapta eredményül, hogy az általa megkérdezett nők 81,2%-a, a férfiak 66,8%-a semmilyen sportot nem végez, és a résztvevők 74%-a gyerekként sem sportolt. Feltételezhető ezekből a számokból, hogy akik

nem sportoltak, nem is érzik át a sport és mozgás adta örömet és hasznát, így kevesebb valószínűséggel lesz fontos számukra, hogy megismertessék azt a gyermekeikkel.

Uvacsek (2009) szerint amennyiben a szülő nem érdeklődik gyermeke sporttevékenysége iránt, akkor a fiatal motivációja könnyen alábbhagyhat. Caroli et al. (2011) kutatásában három ország óvodáskorú gyermekeinek és azok szüleinek sportolási szokásait mérte fel, amelyben összességében a dán gyermekek bizonyultak a legaktívabbnak. A szerzők tanulmányukban szintén hangsúlyozzák a szülők gyermekeik sportolási aktivitására vonatkozó elengedhetetlen szerepét, amely csak erősíti az előzőekben leírtakat. A gyermekeknek a szülők jelentik az elsődleges bizalmi kapcsolatot, ők adják számukra a mintát és a védőhálót, őket utánozzák, felnéznek rájuk. Ezért is lenne elengedhetetlen, hogy a mozgás kapcsán pozitív példát mutassanak a gyermekek számára, így a mozgás szervessé válhatna a kora gyermekkori és későbbi életüknek is.

Az Ovi-Sport Program bemutatása

Az Aranycsapat korábbi játékosa, Buzánszky Jenő ismerte fel az óvodás korosztály szervezett mozgására vonatkozó hiányosságokat, így ennek orvoslására 2011-ben alapította meg az Ovi-Sport Közhasznú Alapítványt. A szakmai program globális lényege, hogy az óvodapedagógusok egy kellően átfogó tájékoztatást kaphassanak az óvodáskorúak személyiség-, mozgás- és képességfejlesztés anyagáról, szem előtt tartva a sportágspecifikus-ságot és a holisztikus szemléletmódot (Orbán-Sebestyén és tsai, 2018). A Program kezdetben a Magyar Labdarúgó Szövetség égiszén belül működött, majd később egyre több sportág szövetségeivel alakult szorosabb szakmai együttműködés. Manapság az Ovi-Sport Program egy-egy intézményben pályázatok útján, a pályázó önrészeivel és a TAO támogatásával tud megvalósulni. A Program egy Ovi-Sport Pályát kínál eszközökkel, valamint

szakmai továbbképzést és módszertani segédletet nyújt az intézményekben dolgozó óvodapedagógusoknak. Az elmúlt tíz évben rendkívül dinamikus fejlődés mutatkozott, hiszen több, mint 500 pálya került átadásra, 3900 óvodapedagógus továbbképzése valósult meg és közel 54000 gyermeket ért el a Program (Net1). Az Ovi-Sport legfontosabb célja, hogy az óvodáskorú gyermekek mindennapos mozgása szabad levegőn, biztonságos körülmények között valósulhasson meg és az egészséges életre való neveléshez utat mutasson. A játékos mozgásgyakorlások során a gyermekek megismerkedhetnek a labdás sportok alapjaival, tapasztalatokat szerezhetnek róluk, emellett megteremthetik a sporthoz való korai kötődés kialakulásának lehetőségét (Orbán-Sebestyén és tsai, 2018).

Az Ovi-Sport Program esszenciája a komplexitásban rejlik, igyekszik minden feltételt biztosítani a mozogni vágyó 3-7 éves gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez egyéni fejlettségi szinttől függetlenül. Egyik legfontosabb eleme a Programnak az Ovi-Sport Pálya, ami magyar fejlesztésű, 6x12 méter alapterületű, műfűvel borított, acél szerkezetes, árnyékolóval, védőhálóval ellátott, több csapatsport jelzésével felfestett, TÜV engedéllyel rendelkező, könnyen összeszerelhető építmény. A Pályához tartozik 2 darab kapu a labdarúgáshoz, palánkok a kosárlabdázáshoz, háló a teniszhez és egy hosszanti háló a zsinórlabdázáshoz (Net1). A Program szakmai megalapozottságát támasztja alá az a kiadványsorozat, mely az óvodapedagógusok nevelő munkáját hivatott segíteni az egymásra épülő mozgásanyaggal és mintafoglalkozások leírásával. A szakmai továbbképzés alkalmával a röplabda, a kosárlabda, a tenisz, a labdarúgás és a tollaslabda sportágak alapjaival ismerkedhetnek meg az óvodapedagógusok, akik így információkat szerezhetnek a sportágakról, a szükséges eszközökről, korosztályi ajánlásról és a sportágalapozásról. A képzést az Ovi-Sport Programhoz készült kézikönyvek támogatják, melyek a Pálya adottságaihoz és eszközkészletéhez igazodnak az óvodás korosztály

fejlettségi szintjére alapozva (Orbán-Sebestyén és tsai, 2018), a következőkben ezen köteteket mutatjuk be kicsit részletesebben.

Az első ilyen kiadvány, az OVI-RÖPI Szabados István és Ludvig Zsolt hiánypótló műveként íródott közérthető formában, logikusan felépített mozgásfejlesztő anyaggal (Szabados, 2018). A Magyar Röplabda Szövetség 2016-ban csatlakozott az Ovi-Sport Programhoz, a népszerűsítés érdekében a résztvevő óvodák között versenyeket is hirdettek, melyeken rendszerint több száz gyermek vett részt. A kiadvány szakmai értékét növeli a feladatsorok részletes leírása, amelyet képekkel is illusztráltak. A bemelegítés, a labdás ügyességfejlesztő feladatok és játékaikajánlások után két mintafoglalkozás is elérhető a könyvben. Ezek mind az óvodapedagógus munkáját segítik annak érdekében, hogy biztonságos keretek között és a játékoságot fő irányvonalként mindig szem előtt tartva professzionálisan tudjon a gyermekek mozgásfejlődéséhez hozzájárulni.

A következő kötet az Óvodáskorú gyermekek mozgásfejlesztése címet kapta, melynek előszavát maga Buzánszky Jenő, az Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány alapítója írta (Hegedüs, Király és Hegedüs, 2015). A kézikönyv a labdarúgás sportágalapozására és az óvodáskorú gyermekek mozgásfejlődésének megértésére fókuszál. Az írás kiemeli, hogy az intenzív óvodáskori fejlődési szakaszban a mozgásban lemaradt gyermekek számára lehetőség van a hiánypótlásra, a kiemelkedő teljesítményt nyújtó gyermekek részére pedig a gyakorlásra. Az óvodáskorra jellemző mozgások megfigyelése alapot ad az egyéni szintek megállapításához és a folyamatos nyomon követéséhez. Az óvodás labdarúgás legfontosabb eszköze a gumilabda, ami hasonló a bőrlabdához mind méretben, mind súlyban, mégis kevésbé sérülésveszélyes. A koordinációs játékokhoz további eszközöket biztosít a Program, mint pl. koordinációs létra, bóják, gátak, karikák, szivacslabdák. Ezek az eszközök más sportágak alapozásához, valamint egyéni fejlettségi szinthez

igazítható gyakorlatsorokhoz is megfelelőek, könnyen mozgathatók, a gyermekek méretéhez igazodó sportszerek. A könyv az utolsó fejezetben az értékeléshez, a fejlődés méréséhez ad útmutatást az egész nevelési évre vonatkozó indikátorokkal, ezáltal lehetőség nyílik egy gyermek óvodába kerülésétől egészen az iskolás évei megkezdéséig a folyamatos megfigyelésre, aminek kiértékelése reflexió az óvodapedagógus, az intézmény, a Program és a szülő felé is (Hegedüs, Király és Hegedüs, 2015).

Egy másik segédanyag a tollaslabdázásba hivatott bevezetni az óvodapedagógusokat, szerzője az a Szűcs Zoltán (2015) tollaslabda edző, aki a sportágban szerzett szakmai tapasztalatait igyekezett megjeleníteni könyvében. A 4-6 éves korosztály számára ajánlja a tollaslabda alapok elsajátítását, de emellett biztat a mozgás örömeinek, a játék ízének a kipróbálására is. A kötet először a tollaslabda eszközöket, majd a sportra jellemző mozdulatokat és azok előkészítő munkáját, fejlesztését írja le. Bőséges játékkínálatával (50 játékos gyűjteménnyel), a hozzátartozó leírásokkal és ábrákkal ismerteti a tollaslabdával fejlesztendő területeket. Ahogyan a szerző fogalmaz, a tollaslabda alakja, az ütők használata már önmagában felkelti a gyermekek érdeklődését, a hozzá kapcsolódó játékok pedig sikerélményt adnak a használóiknak. Korábban jellemzően iskolás kortól kapcsolódtak be ebbe a sportba a gyermekek, a Program által viszont egy új út nyílt meg az óvodai nevelésben is (Szűcs, 2015).

A labdás sportágaknál maradván a kézilabdázás kapcsán is született kézikönyv az óvodapedagógusok számára, amelyet az egykori válogatott játékos, Kozmáné Tóth Tímea Óvodáskori mozgásfejlesztés a kézilabda világában címmel írt meg (Kozmáné, 2017). Kozmáné kötetében (2017) hangsúlyozza a játék kulcsfontosságú szerepét az óvodában, amelyet a teljes módszertanának fókuszába helyezett. A kézilabdában megjelenő mozgásformákról az óvodapedagógusok egy összefoglaló táblázatban olvashatnak, mely ismerteti számukra, hogy az a-

dott korosztályokra levetítve mik a célok és az alap fejlettségi szintek. A kézilabdában nem túlságosan jártas óvodapedagógusok így elsajátíthatják az alapokat az óvodás kézilabdázás sportágában, a mintafoglalkozások tervei pedig mankót jelenthetnek számukra. A játékgyűjtemény ebben a kötetben is külön fejezetet kapott az egyszerűtől egészen a kombináltabbig, így az eltérő fejlettségi szintű gyermekek számára optimális választási lehetőséget kínál (Kozmáné Tóth, 2017).

Orbán-Sebestyén Kata a Teniszoktatás és mozgásfejlesztés óvodásoknak című kézikönyv (2016) szerzője, akiről még azt érdemes tudni, hogy a Magyar Tenisz Szövetség Iskolatenisz Programjának létrehozója és közel húsz éve gyermekek teniszoktatásával foglalkozik. Kötetében hangsúlyozza: a legszerencsésebb az lenne, ha az óvodapedagógusok rendelkeznének teniszben való jártassággal, de anélkül is képesek lehetnek az óvodások teniszszel kapcsolatos fejlesztésére. Az írás a teniszben előforduló mozgásformák bemutatásával indít, majd egy terjedelmes rész foglalkozik a játékos feladatokkal, amelyek helyes kivitelezésére ábrák segítik a használókat (Orbán-Sebestyén, 2016).

A módszertani sorozat utolsó, speciális kötete a Mozgásos tevékenységek összetett képességfejlesztő hatása inkluzív óvodáskorú közösségben címet viseli, melyet Sáringerné (2015) írt a Program számára. A kézikönyv elsősorban ahhoz ad módszertani ajánlást, hogy hogyan fejlesszék az óvodapedagógusok a sajátos nevelési igényű gyermekeket és miképpen tegyék számukra is játékosá, élménygazdaggá a tevékenységeket. A könyv felépítésében jelentős szerepet kap az elméleti alapok tisztázása és az ok-okozati összefüggések feltárása. Érdekesség, hogy az ide tartozó játéktár kevésbé részletes, mint ahogyan a sorozat többi kötetében tapasztalható. Ettől függetlenül iránymutatásként hasznos a kiadvány, az óvodapedagógusok fontos információkat gyűjthetnek arról, hogy a mozgás által az eltérő nevelési igényű gyermekek fejlesztése, csoportba

integrálása miképpen valósulhat meg az óvodai intézményen belül (Sáringerné, 2015).

Összefoglalva óvodás korosztály szisztematikus mozgásfejlődésének támogatása az egészséges, aktívan sportoló felnőttkor alapjaként szolgálhat. Az óvodai intézményekben megvalósuló tervezett, módszertanilag megalapozott, egyéni bánásmódra épülő pedagógiai munka elősegíti az egészséges fejlődést kiegészülve a családi neveléssel. Az Ovi-Sport Program kiadványaiban rejlő elemek megismerése megfelelő alapot adhat az óvodapedagógusoknak a foglalkozások megvalósításához. A kérdés csupán az, hogy ezt hogyan látják a Programot alkalmazó pedagógusok, a kutatásunkban erre is keressük a választ, melynek eredményeit a következőkben fogjuk ismertetni.

Módszer

Jelen tanulmány kvantitatív vizsgálatként a kérdőíves lekérdezés módszerét alkalmaztuk, amely személyes adatfelvétellel és rögzítéssel valósult meg (Boncz, 2015). A vizsgálatban szereplő óvodapedagógusok lekérdezése az óvodák intézményvezetőinek engedélyével ment végbe, a kutatásban való részvétel önkéntes és anonim volt. A kérdőív többségében zárt és félig zárt kérdéseket tartalmazott, de a nyitott kérdések esetén lehetőség nyílt az Ovi-Sport Programmal kapcsolatos egyéni tapasztalatok, vélemények kifejtésére. Az összesen 23 kérdésből álló kérdőív – a szociodemográfiai kérdéseket követően – az óvodapedagógusok mozgáshoz való viszonyát, az óvodai tevékenység-szervezés megvalósulását és az Ovi-Sport Programra vonatkozó véleményét tárta fel. A kitöltött kérdőívek egységesen egy Excel táblázatba kerültek rögzítésre, majd elemzésre. A kutatást megelőzően két hipotézist fogalmaztunk meg: 1) Az Ovi-Sport Program bevezetését követően a pedagógusok között nőtt a mozgás tevékenységek szervezésének gyakorisága az Ovi-Sport Pályákon. 2) Az Ovi-Sport Program által kitűzött célok eléréséhez az

óvodapedagógusok számára kidolgozott módszertani kiadványok és szakemberek meglete nem elégséges.

Minta

Az empirikus kutatás során öt debreceni óvoda (Pósa Utcai Óvoda, Margit Téri Óvoda, Debreceni Százszorszép Utcai Óvoda, Mese kert Óvoda és Kemény Zsigmond Utcai Óvoda) óvodapedagógusai (N=52) töltötték ki a kérdőívet. A megkérdezett óvodapedagógusok életkor szerinti elosztását figyelembe véve kiegyenlített a minta, ám az óvodák közötti megoszlást tekintve érzékelhetők az intézmények közti eltolódások: a Zsigmond Utcai Óvoda és Debreceni Százszorszép Utcai óvodában a 21-30 és a 31-40 év körüliek aránya is magasabb a három további vizsgált óvodához képest.

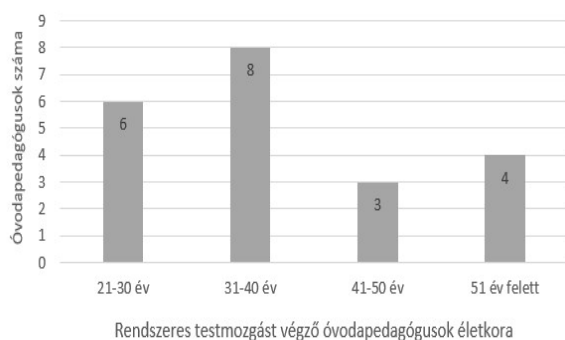
Az életkori eloszlás mellett az óvodapedagógusok pályán eltöltött éveinek számát fókuszba helyezve 42%-uk (22 fő) 10 évnél kevesebb ideje dolgozik pedagógusként. A minta nemek szerinti arányát tekintve a megkérdezettek között egyetlen férfi (N=1) óvodapedagógus adott választ.

Eredmények

Elsők között az óvodapedagógusok életkorával és mozgási gyakoriságával való összefüggését vizsgáltuk, amit az alábbi ábrán szemléltettünk (1. ábra). A szakirodalom alapján egy program akkor tud sikeresen működni, ha annak minden résztvevője magának érzi a célokat és azonosulni is tud velük (Latomme és tsai, 2017), így feltételezhetjük, hogy az általunk megkérdezettek szintén rendszeresen mozognak.

Jelen esetben a rendszeres testmozgás alatt a naponta és a hetente többször válaszok értendők, amelyet az óvodapedagógusok 40 %-a (21 fő) jelölt meg, ezzel szemben közel azonos arányban a megkérdezettek 37 %-a (19 fő) egyáltalán nem vagy csak havi 1-2 alkalommal sportol.

1. ábra: Rendszeres testmozgást végző óvodapedagógusok aránya a kutatásban az életkorukkal összefüggésben (N=21, forrás: szerzők)

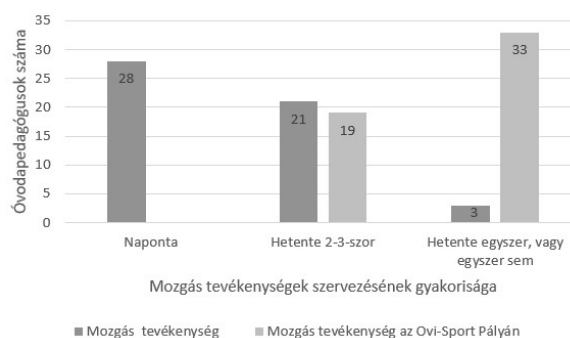
A rendszeres testmozgást végző óvodapedagógusok életkor szerinti eloszlását tekintve látható, hogy a megkérdezettek több mint kétharmad része a 21-30 és a 31-40 éves korosztályhoz tartozik, ezzel szemben a legkevesebben (14%) a 41-50 éves korosztályban végeznek rendszeresen testmozgást. Ide vonatkozóan Pósa (2023) tanulmányában leírja, hogy az óvodapedagógusok között gyakoriak a mozgásszervi megbetegedések a munkakörből adódó kényelmetlen testhelyzeteknek, a hosszantartó törzshajlítástoknak, valamint a nem túl aktív életmódnak köszönhetően. Ozturk (2016) szerint mindezen problémák megelőzhetők, ha a pedagógusok elkötelezettek a mozgás iránt és életmódjukba is szervesen beépítik rendszeres a fizikai aktivitást, Budainé (2016) pedig az óvodapedagógussal együtt végzett mozgás gyermekekre gyakorolt hatását emeli ki, amely motivációs tényezőként hathat rájuk. Az imént említett szerzők mindegyike hangsúlyozza az aktív életmód fontosságát és kiemelt szerepét az óvodapedagógusok között, amely állítás az erre vonatkozó válaszok mintaeloszlását tekintve csak felerősödik, különösen az idősebb korosztály fizikai aktivitását tekintve.

Következő kérdésünkben arra voltunk kíváncsiak, hogy hetente milyen gyakran szerveznek

mozgástevékenységet az óvodapedagógusok a vizsgált óvodákban, valamint ezen belül milyen gyakran szerveznek ilyen jellegű foglalkozásokat az Ovi-Sport Pályán.

A 2. ábra kimutatásában látható, hogy a megkérdezettek 54%-a (28 fő) naponta, 40%-uk (21 fő) pedig hetente 2-3 alkalommal szervez bármilyen mozgás tevékenységet. Ezen belül a pedagógusok 37 %-a (19 fő) használja ilyen céllal hetente többször az Ovi-Sport Pályát, viszont a válaszadók zöme, 63%-a (33 fő) csupán hetente egyszer vagy egyszer sem szervez az Ovi-Sport Pályán mozgástevékenységet.

2. ábra: Mozgás tevékenységek szervezésének heti gyakorisága a vizsgált óvodákban (N=52, forrás: szerző)

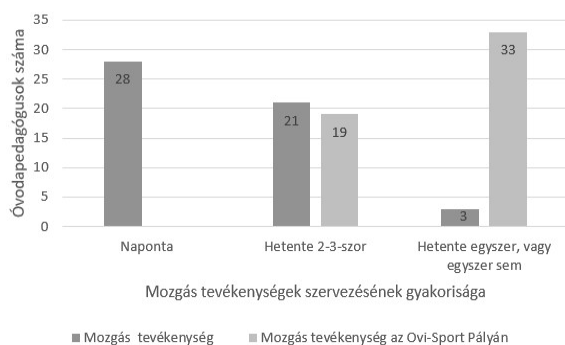

A szakirodalmat olvasva Baloghné (2015) mozgás tevékenységek szervezésével kapcsolatosan végzett kutatásában a résztvevők több, mint 90%-a hetente legalább egy alkalommal mozgás tevékenységet tart az óvodában. Ezen két eredmény ellentmondásának több lehetséges oka is lehet, mint például az eltérő infrastrukturális alapok vagy éppen az egészséges életmód utóbbi években felértékelődő jelentősége. Jelen tanulmány egyik célja, hogy feltárja azokat az okokat, amelyek miatt kevésbé használják mozgás tevékenységek szervezésére az Ovi-Sport Pályákat a pedagógusok, erre tehát az írás további részében keressük a válaszokat.

Ide vonatkozóan megkérdeztük az is a válaszadóktól, hogy vajon gyakrabban szerveznek-e mozgásos tevékenységet azóta, mióta az intézményük rendelkezik Ovi-Sport Pályával. A válaszoló óvodapedagógusok (N=52) 56%-a (29 fő) sokkal gyakrabban vagy gyakrabban szervez mozgás tevékenységet, mióta rendelkezik az intézmény Ovi-Sport Programmal, 44%-uk (23 fő) pedig ugyanannyiszor szervez ilyen tevékenységet, mint a Pálya megléte előtt. Ez az eredmény azért is lényeges, mert láthatóan az Ovi-Sport Program létesítése a vizsgált intézményekben nem okozott negatív tendenciát a mozgások szervezése során, sőt, a megkérdezettek többsége az Ovi-Sport Pálya megléte előtti állapothoz képest többször szervez mozgástevékenységet.

A következő kérdéssel azt szeretnénk volna felmérni, hogy milyen mozgásformákkal veszik igénybe a megkérdezett pedagógusok az Ovi-Sport Pályákat (3.ábra).

3. ábra: Az Ovi-Sport Pálya legnépszerűbb elfoglaltságainak aránya a kutatásban szereplő óvodapedagógusok válaszáda alapján (N=173, forrás: szerző)

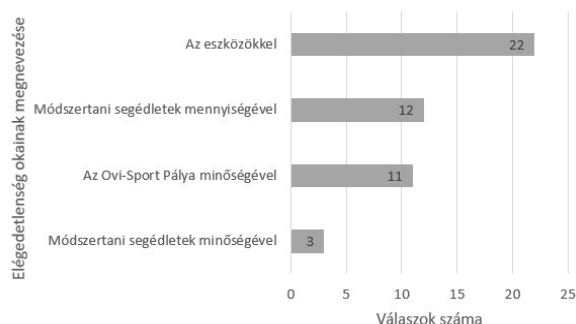
A kérdés több válaszlehetőséget is engedett, így a pedagógusok szabadon jelölhettek az alternatívák közül. A 3. ábra adatai között látható, hogy míg a röplabda és a kosárlabda sportágak kevésbé népszerűek (érdekesség, hogy mindkettő az Ovi-Sport Program sportágai közé tartoznak), addig a legnépszerűbb mozgásformáknak a szabadjáték és a

labdás játékok bizonyultak. Ez az eredmény az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját böngészve (Net2) nem meglepő, hiszen a dokumentum kiemeli a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését és előtérbe hozását, amely tevékenységformát a gyermekek a mindennapok során is rendkívül élveznek. A labdás játékok népszerűsége pedig azért releváns, mert az Ovi-Sport Program változatos eszköztára a gyermekek figyelmét és érdeklődését alpból felkelti (Net1; Hegedüs, Király és Hegedüs, 2015; Orbán-Sebestyén és tsai, 2018).

Ide vonatkozóan kérdés lehet még, hogy az Ovi-Sport Pályákat használó pedagógusok vajon milyen gyakran forgatják az ezzel kapcsolatosan megjelent kiadványokat, azokat a köteteket, amelyeket már az elméleti részben részletesebben ismertettünk. A kiadványok alapos ismerete nagy segítséget nyújthat abban, hogy az óvodapedagógusok megismerjék és elsajátítsák az Ovi-Sportban megjelenő sportágak alapjait. A válaszok azt mutatják, hogy a megkérdezettek 52%-a (27 fő) csak néha használja a kiadványokat, 11%-uk (6 fő) pedig nem is ismeri a segédleteket. A válaszadók 6 %-a (3 fő) azonban szinte mindig, míg 27 %-uk gyakran (14 fő) veszi kezébe a módszertani füzeteket. Ebből adódóan kérdésünk volt még, hogy mennyire látják hasznosnak a már említett kiadványokat. A válaszadók ötfokú skálán fejezhették ki véleményüket, amely során 40%-uk (21 fő) nagyon hasznosnak látja a kötetek létrejöttét, 21%-uk (11 fő) hasznosnak, míg a megkérdezettek 38%-a (20 fő) az igen is-nem is kategóriát ikszelte be. Összességében tehát az eredmények azt mutatják, hogy nem minden óvodapedagógus ismeri és/vagy alkalmazza a mindennapok során ezeket a kiadványokat, amelyeknek konkrét okait érdemes lenne még további vizsgálat alá vonni a jövőben.

A következő kérdésben szeretnénk volna megismerni, hogy a válaszadó óvodapedagógusok az Ovi-Sport Program mely részével/részeivel elégedetlenek, az eredményeket a 4. ábrán szemléltettük.

4. ábra: Az Ovi-Sport Programmal való elégedetlenség okai (N=48, forrás: szerző)

Természetesen a válaszadóknak lehetősége nyílt elégedettségük kinyilvánítására is, ezt az óvodapedagógusok 40 %-a (21 fő) meg is tette. Ez az eredmény biztató, hiszen azt mutatja, hogy a megkérdezettek majdnem fele mindennel elégedett, amit a Program kínál. Az elégedetlenebbek (a minta fennmaradó 60 %-a) közül a legtöbben (22 fő) az Ovi-Sport Program eszközkészletét jelölték meg okként, ami azért is érdekes, mert egy-egy pálya létesítésekor a fogadó intézmény komoly mennyiségű és minőségű eszközbázist kap az Alapítványtól (Net1). A módszertani kiadványok mennyiségével a válaszadók 25 %-a (12 fő), míg a minőségével 6%-a (3 fő) elégedetlen. Ez az adat sugallja, hogy a Program által megjelentetett segédletek vélhetően kevésnek bizonyulnak, több szakmai támogatásra lenne szüksége az óvodapedagógusoknak a fejlődéshez és nem kevésbé az Ovi-Sport Program tudatos alkalmazásához. Az Ovi-Sport Pálya minőségével való problémáját a válaszadók 23%-a (11 fő) jelölte, amely vonatkozhat az esetleges rongálódásokra, kopásokra vagy állapotromlásokra is, de ennek konkrét indoklásait jelen kutatásban nem tártuk fel.

A módszertani segédletek kapcsán szeretnénk volna érdeklődni az óvodapedagógusoktól, hogy amennyiben lenne rá mód, részt vennének-e egy Ovi-Sporttal kapcsolatos módszertani továbbképzésen. A megkérdezett óvodapedagógusok 61%-a (32 fő) szívesen részt venne, 33%-a (17 fő) talán

részt venne, míg 6%-uk (3 fő) elzárkózott a továbbképzés lehetőségétől. Látható, hogy a minta jelentős része szeretné magát továbbfejleszteni ilyen téren, amennyiben nyílna rá lehetősége, ez is erősíti azt a módszertani tudásra vonatkozó bizonytalanságot, amely érezhetően jelen van a megkérdezettek között. A bizonytalankodók konkrét okait jelen vizsgálat nem hivatott feltárni, viszont egy következő kutatásban érdemes lenne az ezzel kapcsolatos véleményeket is megkérdezni, így képet kaphatnánk a legfőbb elzárkózási indokokról.

Az utolsó kérdésünkben szabad véleményformálásra kértük az óvodapedagógusokat az Ovi-Sport Programról és hozzá tartozó pályáról, amely gondolatokat az 1. táblázat tartalmazza. Az óvodapedagógusok által megírt véleményeket két csoportba (elégedettségre és hiányosságra utaló vélemények, fejlesztési javaslatok) különítettük el, így kerültek itt megjelenítésre.

A táblázatot elemezve a válaszadók többsége pozitív véleményt fogalmazott meg az Ovi-Sport Program és Pálya kapcsán, amelyek között több, pedagógiai szempontból is lényeges pontot kiemeltek, mint pl. a biztonságosságot, a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját, a tartalmasabb szabadmozgás lehetőségét vagy a sokoldalú mozgásfejlesztést. Az óvodapedagógusok említették még a családi kapcsolatok erősödését is a Program által, amely erősíti a szakirodalom álláspontját a szülők gyermekük sportolására való hatásával kapcsolatosan, miszerint mind a sportágválasztásban, mind pedig a sporthoz való hozzáállásban jelentős szerepük van (Uvacsek, 2009; Mikulán, 2009; Gyömbér és tsai, 2016; Rábai, 2024). A pozitív vélemények mindenképpen erősítik a Program létjogosultságát és hasznát, hiszen láthatóan olyan elemeket hangsúlyoznak ki, amelyek a gyermekek mozgás- és pedagógiai fejlődését nagyban elősegíthetik. A pozitív vélemények mellett azonban vannak negatívabb meglátások is, amelyek azért lehetnek hasznosak, mert így a gyakorló pedagógusok által közölt problémás területekre világíthatnak rá.

1. táblázat: A kutatásban résztvevő óvodapedagógusok véleménye az Ovi-Sport Programról és a hozzá tartozó Pályáról (N=24, forrás: szerző)

Elégedettségre utaló vélemények	Hiányosságra utaló vélemények, fejlesztésre vonatkozó javaslatok
- biztonságos - sokoldalúan fejleszti a mozgást - támogatja az egészséges életmódot - sok gyereket mozgat meg egyszerre - családi napon kedvelt helyszínné válik - teljes mértékben kielégíti a gyermekek mozgásigényét - tartalmasabb szabadmozgásra ad lehetőséget - több tornafelszerelés - erősíti a gyermekek motivációját a mozgásos feladatokhoz - sajátos nevelési igényű gyerekek integrációját teszi lehetővé - szervezett, tervezett, sokoldalú - időjárástól független - jól felépített a Program - egyfajta jutalom a pályán töltött idő a gyermekek részére - kielégíti az igényeket - vonzó a szülőknek beiratkozáskor	- háló és oldalfal hamar tönkremegy - kevés módszertani anyag áll rendelkezésünkre - nincs szakmai továbbképzés - nincs információs portál - eszközraktározási problémák, nincs hely a tárolásra - tornaterem híján gyakran túlterhelt a pályabeosztás - több eszközre van szükség - elvárás a folyamatos karbantartás, felújítás - képzett szakemberek általi továbbképzés igénye - délutáni alkalmak, ahol a szülők és gyerekek közös sportolási lehetősége valósul meg - külső szakember tanácsa

Többen is megfogalmazták a Program utógondozásának szükségességét, a rendszeres karbantartás igényét vagy a használatból eredő meghibásodott eszközök folyamatos karbantartását, javítását. Ez azért is fontos meglátás, mert a biztonságos környezet biztosítása kulcsfontosságú nemcsak az Ovi-Sport Pálya, de bármely mozgásos tevékenység megszervezéséhez (Net1; Budainé, 2016; Orbán-Sebestyén és tsai, 2018; Szabados, 2018; Gaál, 2019). A módszertani segédanyag mennyiségének hiánya ezen kérdéskör kapcsán is előjött: az óvodapedagógusok megfelelő módszertani képzettsége elengedhetetlen az óvodai nevelőmunka során, ami alatt nemcsak az írásos módszertani anyagokat, hanem egy modern, igényekhez igazodó, egymást támogató információs portál megalkotását is értik a

válaszadók. A fejlesztési javaslatok között az óvodapedagógusok igényelnének szakemberek általi továbbképzéseket, szakmai tanácsokat, segítséget. A pályára vonatkozó hiányosságok felsorolása mellett jól láthatóan a szakmai humánerőforrás és támogatás igénye a legégetőbb, amely talán hasznos visszajelzés lehet a Programalkotók számára is. Egy Program akkor tud a leghatékonyabban működni, ha az infrastrukturális tényezők mellett a szakmai bázis is támasz tud lenni szükség esetén, erre a pedagógusok részéről láthatóan meg van az igény. Kérdéses tehát, hogy az Ovi-Sport Program által nyújtott szakmai képzés mennyire elégséges a gyakorlatban dolgozó pedagógusok számára, a véleményekből kiindulva ez legalábbis kétségesnek mutatkozik.

Megvitatás

A kutatási eredmények alapján az óvodapedagógusok összességében pozitívan ítélik meg az Ovi-Sport Programot, ezt igazolja, hogy a megkérdezettek nagyobb százaléka (56%) a Program bevezetését követően többször szervez mozgás tevékenységet, mint azelőtt, illetve zömében a szabadjátékra fektetik a hangsúlyt, amely az Alapprogram (Net2) szellemiségével összhangban van. Ezzel kissé ellentmondásos azonban, hogy a válaszadók 63%-a csupán hetente egyszer vagy egyszer sem szervez az Ovi-Sport Pályán mozgás tevékenységet, tehát bár a mozgás tevékenységek gyakorisága nőtt, ezek mégsem feltétlen az Ovi-Sport Pályán kerülnek alkalmazásra. A pedagógusok több pozitív véleményt is megfogalmaztak a Programmal kapcsolatosan, ezekben javarészt kiemelték azokat a pedagógiai elemeket, amelyek a leginkább szélesítik a módszertani muníciójukat. Többen elégedettek az infrastrukturális háttérrel és kiemelték a Program általi családi összetartás erősítését is, ami szintén lényeges pontja lehet a hatékony együttműködésnek. Vannak azonban olyan területek, amelyeket fejlesztésre, átgondolásra javasolnak a megkérdezettek: ilyen elem például a módszertani kiadványok mennyisége és minősége, valamint a szakemberek bevonása és szakmai segítsége. Problémás zónaként említették még az eszközöket és a karbantartási lehetőségeket.

Az első hipotézisünk a kutatási eredmények alapján részben igazolódott, hiszen bár a Program bevezetését követően az óvodapedagógusok jelentősebb része (56 %-a) gyakrabban szervez mozgás tevékenységet, mint azelőtt, viszont magán az Ovi-Sport Pályán a megkérdezettek csupán 37%-a szervez hetente 2-3 alkalommal mozgásos tevékenységet. Az eredmények tükrében így bár nőtt a mozgásos tevékenységek szervezésére vonatkozó gyakoriság, annak jelentős része mégsem az Ovi-Sport által létesített Pályán kerül megrendezésre.

Második hipotézisünk, miszerint az Ovi-Sport Program által kitűzött célok eléréséhez az óvoda-

pedagógusok számára kidolgozott módszertani kiadványok és szakemberek megléte nem elégséges az eredmények ismeretében igazolódott. Az Ovi-Sport Program szerves alkotóeleme a kidolgozott módszertani csomag, amely kiadványokat a dolgozat elméleti fejezete mutatta be. Ennek ellenére a megkérdezettek 11%-a nem ismeri a kiadványokat, 4%-a pedig szinte soha nem használja őket. Az Ovi-Sport Programmal kapcsolatos kritikai megfigyeléseket felmérő válaszok között az óvodapedagógusok 31%-a a módszertani segédletekkel elégedetlen, amelyből 25%-uk a mennyiséget, 6%-uk pedig a minőséget jelölte meg problémás zónaként. Mindezen eredményekre ráerősítenek a szabad véleménynyilvánításban megfogalmazottak is, ahol szintén említették a módszertani kiadványok hiányát, valamint itt már megjelent a külső szakemberre és a továbbképzésekre való igény is.

A kutatásnak reményeink szerint több gyakorlati következménye is lesz, legfőbb célunk az lenne, hogy a Programalkotók átgondolják főként a hiányosságokra, fejlesztésekre vonatkozó elemeket és azokon esetleg a jövőben változtatásokat eszközöljenek. A legégetőbb problémák egyike a Pályák karbantartására vonatkozó jelzés, amit azért is kellene mihamarabb orvosolni, hogy ezeket a létesítményeket minél tovább lehessen egészségesen használni. Hosszabb távon viszont a módszertani kiadványokra és a külső szakemberre vonatkozó hiányosságokat is javítani, fejleszteni kellene, aminek kiküszöbölésére vélhetően több idő szükséges.

Korlátozások

A kutatás kapcsán felmerült néhány korlátozó szempont, amelyek inkább az adatok elemzésekor jelentek meg: több esetben is kinyilvánították ugyan az óvodapedagógusok a véleményeiket, de a mérték, konkrétumok és okok nem minden esetben kerültek feltárára. Ez azonban jó kiindulási alapja lehet egy jövőbeli kiegészítő kutatásnak, amely során az előbb említettekre is rá lehet kérdezni. A tanulmányírás szempontjából szintén korlátozó

tényezőként jelent meg, hogy mivel az írás egy szakdolgozat tanulmánnyá írt változataként került megalkotásra, emiatt sem a kérdéseken, sem pedig a minta nagyságán nem lehetett változtatni. Ezt a pilot jelleget ezért jeleztük a címben, így az olvasónak is egyértelművé válik, hogy milyen típusú kutatás eredményeiről olvashat majd.

Konklúziók

A kutatás összefoglalásaként elmondható, hogy a megkérdezett óvodapedagógusok több Ovi-Sport Programban megjelenő elemmel is elégedettek (pl. biztonság, családi kapcsolatok erősítése, mozgásigény kielégítése, stb.), de emellett vannak olyan területek is, amelyek véleményük szerint további átgondolásra, fejlesztésre szorulnának (pl. módszertani kiadványok mennyisége és minősége, külső szakemberek bevonása, segítsége, stb.). Összességében tehát pozitív a megítélése a Programnak a pedagógusok szemüvegén keresztül, de az általuk felvonultatott hiányosságokra – legalább az átgondolás szintjén – mindenképpen érdemes lenne figyelmet fordítani a Programalkotóknak.

A tanulmányban felvonultatott eredmények több gyakorlati hasznosulással is járhatnak. Fontos, hogy a megkérdezettek maguk a gyakorló óvodapedagógusok voltak, akik változó rendszerességgel ugyan, de használják az Ovi-Sport Programot és az ehhez tartozó Pályát, így az ő véleményük mindenképpen mérvadó a kérdéskörben. Hasznosak lehetnek az eredmények így más intézmények vezetői és óvodapedagógusai számára, akiknek a kutatásunk következtetéseit látva saját benyomásuk, megítélésük erősödhet vagy éppen cáfolódhat meg a Programot illetően. A pedagógusok mellett szintén hasznos információkat nyújthatnak az eredmények a szülőknek, főként azoknak, akik még nem ismerik teljesen a Program erőseit és gyengeségeit. Végül, de nem utolsósorban a Programalkotóknak is lenyegesebbek lehetnek az eredmények, hiszen számukra egyfajta visszacsatolás lehet a Program gyakorlati

működéséről, az óvodapedagógusok által kiemelt erősségekről és hiányosságokról.

Irodalom

- Apor Péter (1998). Állóképesség a gyermekkorban. In Győri P. (Ed.), *A gyermek állóképessége* (5-13). Veszprém: OOK Press Kft. 1-6.
- Baloghné Bakk Adrienn. (2015). A mindennapos testnevelés helyzetének felmérése Sopron és környéke óvodáiban. *Képzés és Gyakorlat*, 13, 161-168.
- Bíróné Nagy Edit (1983). *Sportpedagógia*. Budapest: Franklin Nyomda.
- Boncz István (2015). Kutatásmódszertani alapismeretek. Pécs: Pécsi Tudományegyetem.
- Caroli, M., Malecka-Tendera, E., Epifani, S., Rollo, R., Sansolios, S., Matusik, P., Mikkelsen, B. E. (2011). Physical activity and play in kindergarten age children. *International Journal of Pediatric Obesity*, 6, 47–53.
DOI: <https://doi.org/10.3109/17477166.2011.613671>
- Farmosi István (1990). A mozgásfejlődés. Az alapvető mozgásformák és képességek fejlődése. In Mészáros J. (Ed), *A gyermeksport biológiai alapjai* (pp. 165-185) Budapest: Sport.
- Gaál Sándorné (2019). *A mozgásterékenység sokoldalú fejlesztése az óvodában*. Debrecen: Flaccus Kiadó.
- Gyömbér Noémi, Kovács Krisztina és Ruzits Éva (2016). *Gyermeklélek sportcipőben*. Budapest: Noran Libro.
- Hamar Péter (2016). Testnevelés-testi, szomatikus nevelés-egészségnevelés. In P. Hamar (Ed). *A mozgás, mint személyiségfejlesztő tényező* (pp.19-23) Budapest: Eötvös József Könyvkiadó.
- Hegedüs Gábor, Király, Tamás és Hegedüs, Tibor (2018). *Óvodáskorú gyermekek mozgásfejlesztése: személyiségfejlesztése a labdarúgást előkészítő OVI-FOCI gyakorlatokkal*. Budapest: Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány.
- Huang, W., Luo, J. & Chen, Y. (2022). Effects of Kindergarten, Family Environment, and

- Physical Activity on Children's Physical Fitness. *Front. Public Health*, 10, 1-13.
DOI: <https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.904903>
- Kozmáné Tóth Tímea (2017). *OVI-KÉZI: óvodás-kori mozgásfejlesztés a kézilabda világában: mozgás-és személyiségfejlesztés a kézilabdát előkészítő OVI-KÉZI gyakorlatokkal: oktatói kézikönyv óvodapedagógusok részére*. Budapest: Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány.
- Latomme, J., Cardon, G., De Bourdeaudhuij, I., Iotova, V., Koletzko, B., Socha, P., Luis, M., Odysseas, A., Yannis, M., Marieke, De C. (2017) On behalf of ToyBox-study group. Effect and process evaluation of a kindergarten-based, family-involved intervention with a randomized cluster design on sedentary behaviour in 4- to 6- year old European preschool children: The ToyBox-study. *PLoS ONE* 12(4): e0172730.
DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0172730>
- Manera, L. (2022). The Reggio Emilia Approach to Early Childhood Education. An Analysis to Its Inclusive Perspectives and Their Relationships to Aesthetic Aspects. In E. Postiglione (Ed.), *Fostering Inclusion in Education*. Palgrave Macmillan, Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-07492-9_7
- Nonis, K. P. (2005). Kindergarten teachers' views about the importance of preschoolers' participation in sports in Singapore. *Early Child Development and Care*, 175(7-8), 719-742.
DOI: <https://doi.org/10.1080/0300443042000244000>
- Orbán-Sebestyén Katalin (2016). *Teniszoktatás és mozgásfejlesztés óvodásoknak: oktatói kézikönyv óvodapedagógusok részére*. Budapest: Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány.
- Orbán-Sebestyén Katalin, Sáringerné Szilárd Zsuzsa, Molnár Andrea és Hegedűs Gábor (2018). A Nemzeti Ovi-Sport Program, avagy inklúzió és sportágspecifikus mozgástanulás óvodások számára. In Kanczné, N. K., Tóth-Bakos, A. (szerk.), A Selye János Egyetem 2018-as X. Nemzetközi Tudományos Konferenciájának tanulmánykötete: Tantárgypedagógiai Szekció . (pp. 73-80) János Selye University, Komárno: Szlovákia.
- Ozturk, H. (2016). The role of sports in kindergarten teachers' recreational habits. *Academic Journals*, 11(3), 113-119.
DOI: <https://doi.org/10.5897/ERR2015.2537>
- Pálfi Sándor (2002). Az óvodai játék környezetkultúrája. *Misk. ped.*, 43, 21-35.
- Pósa Gabriella (2023). A rendszeres fizikai aktivitás az iskolai szintén. *Iskolakultúra*, 33, 134-143.
DOI: <https://doi.org/10.14232/iskult.2023.1-2.134>
- Rábai Dávid (2024). *Nagypálya. Tehetségképzés a labdarúgó akadémiákon*. Budapest: MCC Press Kft.
- Sáringerné Szilárd Zsuzsanna (2015). *Mozgásos tevékenységek összetett képességfejlesztő hatása inklúzív óvodáskorú közösségekben*. Budapest: Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány.
- Szabados István (2018). *OVI-RÖPI: zsinórlabdázás hatékony oktatása az óvodában: oktatói kézikönyv óvodapedagógusok részére*. Budapest: Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány.
- Szabó Éva (2024). *Az Ovi-Sport Program vizsgálata Debrecenben*. Szakdolgozat. Debrecen: Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar.
- Szűcs Zoltán (2015). *Tollaslabda oktatás az Ovi-Sport program keretében: mozgás-és személyiségfejlesztés a tollaslabdát előkészítő Ovi-Tollas gyakorlatokkal: oktatói kézikönyv óvodapedagógusok részére*. Budapest: Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány.
- Temple, V. A., Crane, J. R., Brown, A., Williams, B. L., Bell, R. I. (2014). Recreational activities and motor skills of children in kindergarten. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 21(3), 268-280.
DOI: <https://doi.org/10.1080/17408989.2014.924494>
- Uvacsek Martina (2009). Gyermekek és serdülők sportja. In Z. Szatmári (Ed), *Sport, életmód, egészség* (pp. 619-625), Akadémiai Kiadó.

- Vakil, S., Freeman, R., & Swim, T. J. (2003). The Reggio Emilia approach and inclusive early childhood programs. *Early Childhood Education Journal*, 30(3), 187–192.
DOI: <https://doi.org/10.1023/A:1022022107610>
- Vannai Judit (2019). *Gyermeksport*. Krea-Fitt Kft.
- Wolf Katalin (2022). Mozgás és mozgásfejlesztés az óvodában. *Módszertani Közlemények*, 62(2), 96-102.
- Net1: Ovi-Sport Program. letöltés: 2023. 02. 27. Web: https://ovi-sport.hu/wp-content/uploads/2020/10/OviSport_Programfuzet_2020.pdf.
- Net2: ONOAP 2012. letöltés: 2024. 08. 20. Web: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>